

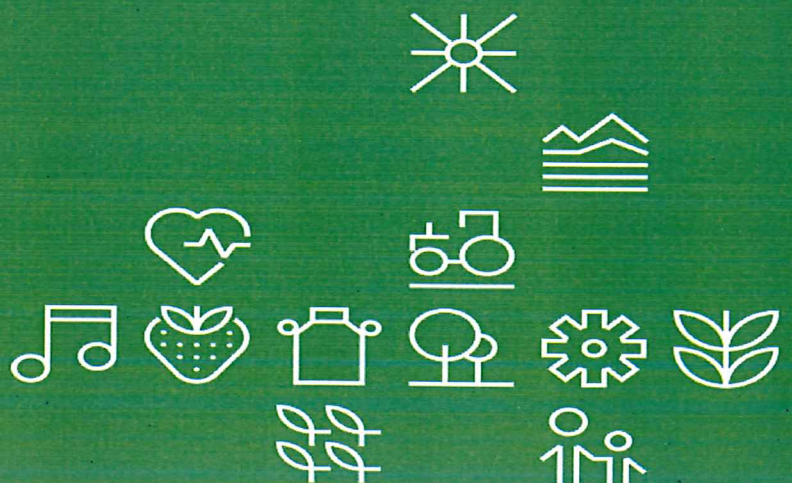

Kvæfjord
kommune

Alkoholpolitisk handlingsplan

(2024 – 2027)

Vedtatt i kommunestyresak ../.. dato: 20 juni 2024

Innhold

1. Lovgivning	3
2. Definisjon av alkoholholdig drikk	3
3. Målsetning	4
3.1. Kommunale mål	4
3.2. Folkehelseperspektivet	4
3.3. Samarbeidsaktører	5
4. Omsetningstall og aktivitet	5
5. Delegering og retningslinjer for bevillingspolitikken	6
5.1. Generelt	6
5.2 Bevillingssøkers egnethet og søknadsbehandling	6
5.3 Alkoholpolitisk skjønn ved søknadsbehandling	7
5.4 Bevillingsperioden	7
5.5 Bevillingshaver	7
5.6 Vandelsvurdering	7
5.7 Styrer og stedfortreder	8
5.8 Tildeling og fornyelse	8
5.9 Internkontroll	8
5.10 Avgrensing av skjenkebevillinger	8
5.11 Retningslinjer for salgsbevillinger	8
5.12 Retningslinjer for skjenkebevillinger	9
5.13 Bevillingsregisteret	9
6 Salgs- og skjenketider	9
6.1 Salgstid for dagligvarehandelen	9
6.2 Skjenketider for steder med skjenkebevilling	9
7. Kontroll med salgs- og skjenkebevillinger	10
7.1 Kontrollmyndighetens funksjon	10
7.2 Kvæfjord kommunes kontrollvirksomhet	10
7.3 Retningslinjer for sanksjoner ved brudd på regelverket	10
7.3.1 Spesielt alvorlig brudd	11
7.3.2 Alvorlig brudd	11
7.3.3 Mindre alvorlig brudd	12
7.4 Reaksjoner ved brudd (prikkbelastning)	12
7.5 Klageadgang	13
8. Gebyrer og satser	13
9. Orientering om tilsynsavgift ved salg av tobakk med videre	14

1. Lovgivning

Lov om omsetning av alkoholholdig drikk m.v. (Alkoholloven) har som målsetting å i størst utstrekning begrense de samfunnsmessige og individuelle skader som alkoholbruk innebærer. Alkohollovens § 1-7d pålegger kommunen å utarbeide en alkoholpolitisk handlingsplan.

Alkoholpolitisk handlingsplan angir rammene for behandling av saker etter alkoholloven og har til formål å gi politikere, innbyggere samt næringsdrivende oversikt og trygghet i hva som legges til grunn ved behandling og vedtak i slike saker.

Siste alkoholpolitiske handlingsplan for perioden (2020 – 2023), ble vedtatt av kommunestyret 8. oktober 2020 i sak 51/20, hvor også kommunestyret vedtok arbeidet med ny ruspolitisk plan.

En god alkoholpolitisk handlingsplan kan bidra til at kommunen når sine folkehelsemål. Planen kan stå alene, være del av kommunens rusmiddelpolitiske plan eller innarbeides i andre kommunale planer. Planen bør behandles i hver kommunestyreperiode. Gjennom sin rolle som bevillings- og kontrollmyndighet for kommunale salgs- og skjenkebevillinger har kommunen et betydelig handlingsrom for å regulere tilgang til alkohol, og hvilken type næring det er ønskelig å legge til rette for.

Kommunen er en helt sentral aktør i arbeidet med å begrense alkohol- og annen rusmiddelbruk. Det er den enkelte kommune som kjenner til utfordringer som finnes innenfor kommunegrensen, og dermed vil kunne sette inn nødvendige tiltak. En god alkoholpolitisk handlingsplan kan også bidra til større forutsigbarhet for salgs- og skjenkenæringen, mer likebehandling, bedre kontroll og bedre regelverksetterlevelse.

Alkoholpolitisk handlingsplan for Kvæfjord kommune må ses som del av ny ruspolitisk plan som skal beskrive et helhetlig og langsiktig arbeid overfor befolkningen vedrørende temaet rusmidler, inkludert oppfølging av rusmiddelavhengige. Kvæfjord kommune har i dag organisert praktisk oppfølgende rusarbeid i kommunens helse- og omsorgssektor, mens forebygging av rusproblematikk er et helhetlig tverretatlig og samfunnsmessig ansvar.

2. Definisjon av alkoholholdig drikk

Forskrift av 3. nov. 2023 nr. 1791 om omsetning av alkoholholdig drikk opererer med følgende definisjon:

Alkoholfri drikk: Drikk som inneholder under 0,7 volumprosent alkohol.

Alkoholsvak drikk: Drikk som inneholder mellom 0,7 og opp til 2,5 volumprosent alkohol.

Alkoholholdig drikk gruppe 1: Drikk som inneholder over 2,5 og høyst 4,7 volumprosent alkohol.

Alkoholholdig drikk gruppe 2: Drikk som inneholder over 4,7 og mindre enn 22. volumprosent alkohol.

Alkoholholdig drikk gruppe 3: Drikk som inneholder mellom 22 og 60 volumprosent alkohol.

I denne handlingsplanen vil en stort sett forholde seg til alkoholholdig drikk gruppe 1, 2 og 3. Salg, utlevering og skjenking av alkoholsvak drikk og alkoholholdig drikk i gruppe 1 og 2 må ikke skje til personer under 18 år, og salg, utlevering og skjenking av alkoholholdig drikk i gruppe 3 må ikke skje til personer under 20 år, selv om vedkommende viser til skriftlig fullmakt fra foreldre, foresatte eller andre. Alkoholsvak og alkoholholdig drikk må ikke selges, utleveres eller skjenkes fra automat.

Ved omsetning i selvbetjente kasser i betjente butikker skal kjøp av alkoholholdig drikk klasse 1 kontrolleres ved tilkalling av betjening. Betjening påser videre at det ikke drikkes alkohol i salglokalet, eller selges drikk til personer som er åpenbart påvirket av rusmidler.

3. Målsetning

Alkohol er det rusmiddelet som forårsaker mest skade i Norge, og forskning viser at økt alkoholforbruk fører til større skadevirkninger, både helsemessige og sosiale gjennom vold, kriminalitet og ulykker. Alkohollovens § 1-1 viser til at: *"Reguleringen av innførsel og omsetning av alkoholholdig drikk etter denne lov har som mål å begrense i størst mulig utstrekning de samfunnsmessige og individuelle skader som alkoholbruk kan innebære. Som et ledd i dette sikter loven på å begrense forbruket av alkoholholdige drikkevarer."*

Norge har en lang tradisjon for å føre en restriktiv alkoholpolitikk med virkemidler i form av bevillingssystem, vinmonopolordning, begrensning av salgs – og skjenketider og avgiftspolitik.

3.1. Kommunale mål

I samsvar med de nasjonale satsningsområdene har Kvæfjord kommune ansvar for å sørge for at lokal alkoholpolitikk medvirker til at omsetning av alkohol skjer på forsvarlig vis og innenfor lovverkets rammer og arbeide for å begrense skadevirkninger ved alkoholbruk. Kommunen vil gjennom denne handlingsplanen vektlegge følgende:

- Her vise kommunens overordnede målsetting med alkoholpolitikken.
- At planen inneholder et klart folkehelseperspektiv.
- Konkretisere delegasjonsbestemmelsene med sikte på å forhindre misbruk og i størst mulig utstrekning begrense de samfunnsmessige og individuelle skader som alkoholforbruk medfører. Skjenkebevillinger skal være lett å få, men også lett å miste.
- Skape forutsigbarhet for næringen ved å bekjentgjøre reaksjonsmønster ved overtredelse av lover/forskrifter/bestemmelser.
- Oppfordre skjenkebedriftenes ansatte til å gjennomføre kompetansekurs i ansvarlig vertskap¹.

Den alkoholpolitiske handlingsplanen skal, som nevnt i kap. 1, være retningsgivende for administrasjonen ved forberedelse av saker til politisk behandling, samt ved behandling av søknader om salgs- og skjenkebevillinger.

3.2. Folkehelseperspektivet

Kommunen skal etter folkehelseloven bruke alle sine sektorer for å fremme folkehelse. Kommunens forvaltning av alkoholloven er et viktig område i denne sammenheng, og det ligger et stort forebyggingspotensial i kommunens bevillingssystem.

I kommunens folkehelseoversikt omtales følgende mål for hovedområde trivsel, livskvalitet og folkehelse.

- Tverrfaglige og kunnskapsbaserte arbeidsformer som gir et effektivt folkehelsearbeid.
- Livsstil som gir god livskvalitet og styrker fysisk og psykisk helse.
- Oppvekstmiljø og levekår som gir mestring og trygghet.
- Innbyggere som deltar i samfunnsliv og har tilhørighetsfølelse.
- Mangfold i tilbud som gir muligheter for livsutfoldelse, opplevelse og aktivitet.

Kvæfjord kommune ønsker spesielt å legge vekt på barn og unges oppvekstvilkår, ved at barnas perspektiv skal tas med i søknadsbehandling ved etablering av nye salgs- og skjenkesteder, når disse etablissementene legges i nærheten av barnas bomiljø.

¹ www.ansvarligvertskap.no E-læringskurs for å forebygge individuelle og samfunnsmessige skader tilknyttet til alkoholbruk i utelivet, arr. Kompetansesener RUS region Øst på vegne av Helsedirektoratet.

Kvæfjord kommune fortsetter sitt arbeid med å skape gode holdninger blant barn og unge med tanke på forebygging av alkoholskapt lidelser (sykdom og rusavhengighet) og samfunnsproblemer (vold, promillekjøring, mm). Dette skjer stort sett gjennom holdningsrelatert arbeid i grunnskolen, og ved helsestasjonene hvor en vil arbeide for å bevisstgjøre foreldre som gode rollemodeller for sine barn. Alkohol får ikke nyttes ved arrangementer på lokaliteter i kommunens skole eller oppvekstsenter.²

3.3. Samarbeidsaktører

Kommunen planlegger på mange områder for å nå forsvarlige alkoholpolitiske mål. I dette inngår samarbeid med Helsedirektoratet og Fylkesmannen i Troms og Finnmark, vedrørende kompetansebygging for ansatte som arbeider med alkoholpolitisk fagfelt. Videre er KorusNord³ en viktig samarbeidsaktør blant annet i gjennomføring av *Ungdomsundersøkelsen*⁴, hvor spørsmål om alkohol og rus blir grundig kartlagt.

NAV, Skattemyndighetene og Politiet er også viktige samarbeidspartnere, blant annet ved behandling av salgs- og skjenkebevillinger. Innen de ulike sektorene i Kvæfjord kommune arbeider flere enheter, deriblant psykiatritjenesten med rusfaglig medarbeider, helsesykepleietjenesten og skolene med forebyggende rusarbeid. Kommunen har som myndighet også et ansvar for å bidra til alkoholpolitisk samarbeid med pårørendeforeninger og brukerorganisasjoner.

4. Omsetningstall og aktivitet

Det er vanskelig å få samlet oversikt for all omsetning av alkohol til kommunens innbyggere. Dette skyldes blant annet at alkohol også handles inn i omkringliggende kommuner som Harstad, Sortland, Tjeldsund og Lødingen, kommuner som alle har Vinmonopolutsalg. Videre vet en at det også handles inn betydelig mengde avgiftsfri alkohol ved reiser.

Kvæfjord kommune hadde pr 1. desember 2023 to dagligvareutsalg med salg av alkohol opp til 4,7 % (alkoholgruppe 1 – øl og rusbrus). Butikkene er Joker og Coop Extra som begge ligger på Borkenes. I tillegg har Viltkroa (Langvassbukta) bevilgning for salg av alkohol, men dette salgsstedet er for tiden stengt.

Gullesfjordbotn camping har serveringsbevilling for alkohol, mens Rå videregående skole restaurant- og matfag samt Austerfjord Cafe og Gårdsmuseum (Austerfjord) og WonderInn (Elda) har anledning til å servere alkohol til gjester ved arrangement.

Alle overnevnte har sin bevilgning frem til høsten 2024 hvoretter det skal søkes for ny bevilgningsperiode – se også kap.5.4⁵.

Tall på omsetning fra kommunens dagligvarebutikker og serveringssteder på solgte liter alkohol gruppe 1, viser at det i 2022 ble solgt og skjenket 63 585 liter, mens det i snitt de siste ti årene er solgt ca. 60 000 l. alkohol gruppe 1.

En har ved dagligvarebutikkene og serveringsstedene i Kvæfjord hatt en stabil omsetning vedrørende omsetning av drikk gruppe 1, selv om salgs- og serveringssteder er blitt redusert.

Det ble i 2023 gitt 37 skjenkebevillinger til enkeltanledninger, inkludert 2 til større festivaler. Gebyrene for salg og skjenking samt enkeltanledninger utgjorde til sammen ca. 40 000 kroner for 2023.

² Det vises til opplæringslova § 9-5

³ KorusNord: Kompetansesenter Rus Nord-Norge

⁴ Ungdomsundersøkelsen, se www.ungdata.no for fakta, ble gjennomført 7. mars 2024 i Kvæfjord

⁵ Alkoholoven §1-6: Hovedregel er at bevillingene opphører senest 30. september året etter nytt kommunestyre tiltrer.

5. Delegering og retningslinjer for bevillingspolitikken

5.1. Generelt

Kommunestyret i Kvæfjord har gjennom Delegeringsreglement 2022, delegert sin avgjørelsesmyndighet etter alkoholloven, med til enhver tid gjeldende forskrifter og endringer i lov, til levekårsutvalget⁶. Delegeringen gjelder ikke avgjørelsesmyndighet som ligger til kommunestyret selv i henhold til lov, forskrift eller reglement jf. Kommuneloven § 5-3.

Levekårsutvalget i Kvæfjord delegerer sin avgjørelsesmyndighet etter alkoholloven

- § 1-6 andre ledd (bevillingsperioden ved en enkelt anledning)
- § 1-7c (styrer og stedfortreder)
- §1-7d (Igangsette prosessen med å utarbeide ny ruspolitisk plan)
- § 1-8 første ledd første punktum (å inndra salgs- og skjenkebevilling inntil attestert omsetningsoppgave foreligger)
- § 1-8 første ledd første punktum (å inndra salgs- og skjenkebevilling inntil ilagt bevillingsgebyr er betalt)
- § 1-8 andre ledd (Inndra bevilling ut fra narkotikaomsetning)
- § 4-2 fjerde ledd andre punktum (en enkelt anledning, utvidelse av bevilling)
- § 4-3 jf. § 1-7 a (Kreve fremlagt dokumentasjon for forsvarlig brann- og rømningssikkerhet ved salg /skjenkelokaler før bevillingssøknad blir saksbehandlet, herunder til å fatte avvisningsvedtak etter framsatt søknad i henhold til forvaltningslovens 2, 3.ledd)
- § 4-4 tredje ledd (en enkelt anledning, utvidelse av skjenketid)
- § 4-5 (ambulerende skjenkebevilling)
- § 7-1 (fastsettelse av salgs- og skjenkegebyr)

til kommunedirektøren, jf. over. Kommunedirektøren kan bare avgjøre saker som ikke er av prinsipiell betydning. Bevilling kan gis innenfor alkohollovens maksimaltider, dog regnes arrangement som «en enkelt anledning» ikke for mer enn tre påfølgende dager.

Det vises ellers til ruspolitisk plan vedtatt av kommunestyret (Denne er ikke ferdigstilt)

Kommunedirektøren delegerer sin avgjørelsesmyndighet etter punkt 4.2 til oppvekstsjefen. Oppvekstsjefen kan tildele sin kompetanse etter disse bestemmelser til andre tilsatte ved oppvekstsjefens kontor.

5.2. Bevillingssøkers egnethet og søknadsbehandling

Alkohollovens § 1-7, 2. ledd, 1. og 2. setning, fastslår at:

"Før kommunestyret avgjør søknaden, skal det innhentes uttalelse fra sosialtjenesten og politiet. Det kan også innhentes uttalelse fra skatte- og avgiftsmyndighetene ..."

Søknader om salgs- eller skjenkebevilling skal kunne nektes med grunnlag i negativ uttalelse om søkerens vandel, når forholdet knytter seg til alkoholloven eller annen lovgivning som har sammenheng med alkohollovens formål, eller fra skatte- og avgiftsmyndighetene som vandel i henhold til denne lovgivningen. Ved tildeling og fornyelse av bevilling skal det legges vekt på om søkeren kan anses egnet til å ha salgs- eller skjenkebevilling. Det kan tas hensyn til tidligere dårlig erfaring med søkerens utøving av bevillingen i form av:

- brudd på vilkår som er satt for bevillingen
- brudd på skjenke- eller aldersbestemmelser
- endring av driftskonsept uten godkjenning
- klanderverdige ordensforhold ved bevertningsstedet
- brudd på reklamebestemmelser.

Endringer som gjelder søkerens vandelsmessige forhold skal kunne tillegges vekt ved fornyelse.

⁶ Nye kommunale delegeringsbestemmelser. Reglene er samlet i kommunedirektørens rundskriv

5.3. Alkoholpolitisk skjønn ved søknadsbehandling

Kommunen kan innvilge eller avslå søknader om salgs- og skjenkebevillinger ut fra et alkoholpolitisk skjønn. Ved vurderingen kan det blant annet legges vekt på:

- stedets karakter og beliggenhet.
- målgruppe samt antall salgs- og skjenkesteder.
- trafikk- og ordensmessige forhold.
- næringspolitiske hensyn.
- bekjempelse av kriminell virksomhet knyttet til 1 % klubber og
- hensynet til lokalmiljøet ellers.
- bevilningssøkers egnethet til å inneha salgs- og skjenkebevilling.

5.4. Bevillingsperioden

Med virkning fra 1. januar 2016 er loven endret med hensyn til bevillingsperiodens lengde. Kommunene kan nå bestemme at gjeldende salgs- og skjenkebevillinger skal gjelde, uten at det er nødvendig om å søke forlengelse. Kommunen kan etter § 1-6 tredje og fjerde ledd, beslutte at bevillinger etter første og andre ledd likevel ikke skal opphøre, men gjelde videre for en ny periode på inntil fire år med opphør senest 30. september året etter at nytt kommunestyre tiltrer: *«Kommunen kan beslutte at ingen bevillinger skal opphøre eller fastsette nærmere retningslinjer for hvilke bevillinger det må søkes fornyelse for. Ved fastsettelse av disse retningslinjene, kan kommunen legge vekt på de samme forhold som ved behandling av ny søknad, jf. § 1-7a. I stedet for krav om fornyelse, kan kommunen endre eller fastsette nye vilkår for bevillinger i samme utstrekning som ved behandling av ny bevilling, jf. §§ 3-2 og 4-3. Beslutninger etter tredje ledd kan bare fattes dersom kommunen etter kommunevalget har foretatt en gjennomgang av alkoholpolitikken i kommunen, herunder vurdert bevillingspolitikken.»*

Kvæfjord kommunestyre har ikke foretatt en slik gjennomgang av alkoholpolitikken i kommunen og gjør derfor ingen endring av bevillingsperioden og søknadsprosess tilknyttet denne. Dette medfører at bevillingshavere som ønsker fornyet salgs- og/eller skjenkebevilling, må sende ny søknad etter de vilkår som gjelder i dag.

5.5. Bevillingshaver

Alkoholloven § 1-4b: *"Bevilling etter denne lov gis til den for hvis regning virksomheten drives."* Bevillingen kan gis til en fysisk eller en juridisk person, se også kap. 5.7.

Det kan medføre at en bevillingshaver kan inneha flere bevillinger. For hver bevilling skal det utpekes en styrer og som hovedregel en stedfortreder, som begge må ha dokumenterte kunnskaper om alkoholloven og bestemmelser gitt i medhold av den.

5.6. Vandelsvurdering

Salgs- og skjenkebevillinger skal, som nevnt i kap. 5.2, kunne nektes på grunnlag av negativ uttalelse fra politiet om søkers vandel, når forholdet knytter seg til alkoholloven eller annen lovgivning som har sammenheng med alkoholovens formål. Negativ uttalelse om vandel i henhold til skatte- og avgiftslovgivningen kan også gi grunnlag for å nekte bevilling.

Kravet til vandel gjelder bevilningssøker og stedfortreder, samt «personer som har vesentlig innflytelse på virksomheten», jf. serveringsloven § 6. Sistnevnte kan være personer som eier en vesentlig del av virksomheten eller som oppbærer en vesentlig del av dens avkastning. Formuleringen er tatt med i bestemmelsen for å gjøre det mulig for bevillingsmyndighetene å avdekke reelle eiere og styrke muligheten for å avdekke indirekte eierskap og stråmannsvirksomhet, jf. alkoholovens § 1-7b: *"Bevillingshaver og personer som har vesentlig innflytelse på virksomheten, må ha utvist uklanderlig vandel i forhold til alkohollovgivningen og bestemmelser i annen lovgivning som har sammenheng med alkoholovens formål, samt skatte-, avgifts- og regnskapslovgivningen."*

I vurderingen av om en person har vesentlig innflytelse på virksomheten, kan det også tas hensyn til personens nærstående innflytelse på virksomheten. Med nærstående menes:

- 1) ektefelle eller person som vedkommende bor sammen med i ekteskapslignende forhold.
- 2) slekninger i rett oppstigende eller nedstigende linje, samt søsken.
- 3) ektefelle til eller person som bor sammen med person som nevnt i nummer 2 i ekteskapslignende forhold.

Ved vurderingen av bevillingshavers og andre personers vandel etter første ledd kan det ikke tas hensyn til forhold som er eldre enn 10 år.

Departementet kan gi forskrifter om innholdet i og dokumentasjon av vandelskravene.

5.7. Styrer og stedfortreder

For hver bevilling skal det utpekes en styrer og en stedfortreder. Disse skal godkjennes av bevillingsmyndigheten. Det kan gjøres unntak fra kravet om stedfortreder når det vil virke urimelig blant annet av hensyn til salgs- eller skjenkestedets størrelse. Styrer og stedfortreder må være ansatt eller arbeide i virksomheten i kraft av eierstilling. Styrer har plikt til å sikre at bevillingen utøves i henhold til bestemmelser gitt i medhold av loven. I styrers fravær påhviler styrers plikter, en stedfortreder. Styrer og stedfortreder må være over 20 år og ha bestått elektronisk kunnskapsprøve om alkoholoven. Elektronisk kunnskapsprøve⁷ avholdes ved Oppvekstsjefens kontor i Kvæfjord kommune.

Kvæfjord kommune vil ved søknad også kunne vurdere stedets åpningstider med hensyn til normale arbeidstidsbestemmelser samt kommunens mål for folkehelse.

5.8. Tildeling og fornyelse

Ved tildeling og fornyelse av bevilling skal det legges vekt på om bevillingssøker kan anses egnet til å ha salgs- eller skjenkebevilling, se også kap. 5.2.

5.9. Internkontroll

Innehaver av salgs- og skjenkebevilling er pliktig til å føre internkontroll, jf. forskriftenes kap. 8. Internkontroll er rutiner og tiltak som skal hjelpe salgs- og skjenkestedene å drive på en forsvarlig måte med lav risiko for lovbrudd og lav risiko for de negative konsekvensene av alkoholbruk. Unntak for internkontroll kan gjøres for enkeltbevillinger, når det vil virke urimelig blant annet ut fra størrelse på arrangementet. Det er heller ikke krav til internkontroll ved ambulerende skjenkebevilling. Helsedirektoratet har utarbeidet en guide til internkontroll som vil sikre salgs- og skjenkesteder en enklere drift, tryggere ansatte og fornøyde gjester⁸.

Kvæfjord kommune ønsker å medvirke til at salgs- og skjenkestedene utvikler en god internkontroll og Kvæfjord kommune vil i kontakt med arrangører av blant annet festivaler, vise til denne guide for praktiske råd i forbindelse med arrangørenes alkoholhåndtering.

5.10. Avgrensning av skjenkebevillinger

Alkoholovens § 1-7a, siste ledd, inneholder følgende bestemmelse:

«Kommunen kan beslutte at det ikke skal gis mer enn et bestemt antall bevillinger til salg eller skjenking». Det settes i innværende planperiode ingen begrensning på antall skjenkebevillinger i Kvæfjord kommune. Det gis som tidligere ikke skjenkebevilling til virksomheter/ arrangementer der det er lagt til rette for aktivitetstilbud til barn og unge. Det skal, som nevnt tidligere, heller ikke gis anledning til å nyte alkohol i kommunale skolelokaler.

⁷ Kunnskapsprøve: Alkoholforskriftens § 5-4 er endret slik at det nå er krav om kunnskapsprøve som kun avholdes som elektronisk flervalgsprøve <http://serveringsproven.no>, periode med papirprøve er hermed avsluttet.

⁸ Guide til god internkontroll etter alkoholoven: <https://helsedirektoratet.no/folkehelse/alkohol/guide-til-god-internkontroll-etter-alkoholoven>

5.11. Retningslinjer for salgsbevillinger

Alkohollovens § 3-2 åpner for at kommunen kan sette vilkår for bevillingen i samsvar med alminnelige forvaltningsrettslige regler. Forutsetningen for et lovlig vilkår er at det er begrunnet i alkoholpolitiske hensyn.

- Ved plassering av alkoholholdige drikkevarer i umiddelbar nærhet av inngangsparti og ved forretningens kasser, vil bevilling ikke kunne påregnes.
- I nærheten av der alkoholholdige drikkevarer er plassert og ved kassene, skal det være tydelig oppslag som viser salgstidene for alkoholholdig drikk gruppe 1.
- Det er tidspunktet ved passering av kassene som er avgjørende for om salgstiden for alkoholholdig drikk har utløpt.
- Ved kassene skal det i tillegg være tydelig oppslag om at alle under 23 år uoppfordret skal vise legitimasjon.

5.12. Retningslinjer for skjenkebevillinger

Følgende steder kan tildeles permanent skjenkebevilling:

- a) Hotell – og overnattingsfasiliteter:** Det kan gis skjenkebevilling for all alkoholholdig drikk, dvs. drikk som inneholder inntil 60 volumprosent alkohol.
 - b) Spiserestauranter:** Det kan gis skjenkebevilling for all alkoholholdig drikk, dvs. drikk som inneholder inntil 60 volumprosent alkohol.
 - c) Puber:** Det kan gis skjenkebevilling for all alkoholholdig drikk, dvs. drikk som inneholder inntil 60 volumprosent alkohol.
 - d) Selskapslokaler:** Til sluttet selskap kan det gis skjenkebevilling for all alkoholholdig drikk, dvs. drikk som inneholder inntil 60 volumprosent alkohol.
 - e) Institusjoner:** Skjenkebevilling for all alkoholholdig drikk, dvs. drikk som inneholder inntil 60 volumprosent alkohol, kan gis på nærmere angitte vilkår.
- Idrettsanlegg og idrettsarenaer kan ikke tildeles permanent skjenkebevilling.

5.13 Bevillingsregisteret

Registeret gir oversikt over alle som har bevilling eller registrering i henhold til alkoholloven og særavgiftsforskriften. Alle kommunale salgs- og skjenkebevillinger i Kvæfjord skal også fra juni 2016 være registrert her.

6. Salgs- og skjenketider

6.1. Salgstid for dagligvarehandelen

Kommunen kan, innenfor de rammer alkoholloven setter, vurdere hvilke salgstider kommunen vil tillate. Kvæfjord kommune har tidligere bestemt at salgstidene følger åpningstiden til dagligvareforretningen, men ikke utover lovens maksimaltid noe som i Kvæfjord betyr hverdager fra kl. 08:00-20:00 og på dager før søn- og helligdag, med unntak av dag før Kristi himmelfartsdag, kl. 08:00-18:00. Det er ikke anledning til salg og utlevering av alkoholholdig drikk på søn- og helligdager, det vil si skjærtorsdag, langfredag, 1 og 2. påskedag. Alkoholholdig drikk i gruppe 1 kan ikke selges 1. mai og 17. mai.

Fra 1. januar 2015 var det gitt anledning for kommunene å kunne tillate salg av alkoholholdig drikk gruppe 1 fra dagligvarebutikkene på stemmedagene for stortingsvalg, fylkestingsvalg, kommunestyrevalg og folkeavstemning vedtatt ved lov. Kommunestyret i Kvæfjord iverksatte overnevnte fra 2016 og har tillatt salg av alkoholholdig drikke gruppe 1 på valgdager. Begrunnelsen for dette er blant annet at stemmegiving i dag kan gis gjennom bruk av forhåndsstemme, samt at det allerede er tillatt å skjenke alkohol på slike dager.

6.2. Skjenketider for steder med skjenkebevilling

I medhold av alkohollovens § 4-4 er normal skjenketid for alkoholholdig drikk gruppe 1 og 2 oppgitt til å være mellom kl.08:00 og 01:00. Normal skjenketid for alkoholholdig drikk gruppe 3 er mellom kl. 13:00 og 24:00.

Praksis om bruk av ytre rammer har tidligere vært fulgt av Kvæfjord kommune. Lovens ytre rammer gir kommunestyret adgang til å utvide skjenketiden slik at skjenking av drikk gruppe 1 og 2 i Kvæfjord er forbudt i tiden mellom kl. 03:00 og kl. 06:00, mens forbudet for skjenking av drikk gruppe 3 er mellom kl. 03:00 og kl. 13:00.

Skjenking i julen, påsken og pinsen:

Skjenking av alkoholholdig drikk med lavere alkoholinnhold enn 22 volumprosent (gruppe 1 og 2) kan ikke skje før kl. 08:00 på julaften og nyttårsaften, og ikke før kl. 12:00 på 1. og 2. juledag samt 1. nyttårsdag. Skjenking av alkoholholdig drikk med 22 volumprosent alkohol eller mer (gruppe 3) kan ikke skje før kl. 13:00 alle dager. I romjulen gjelder alminnelige skjenketider.

Skjærtorsdag, langfredag 1 og 2. påskedag: Skjenking av alkoholholdig drikk i gruppe 1 og 2 fra kl. 12:00. Skjenking av alkoholholdig drikk gruppe 3 fra kl. 13:00. Påskeaften vanlig skjenketid.

1. og 2. pinsedag: Skjenking av gruppe 1 og 2 fra kl. 12:00. Skjenking av gruppe 3 fra kl. 13:00.

7. Kontroll med salgs- og skjenkebevillinger

Alkoholovens § 1-9 gir kommunen ansvaret for kontroll med utøvelsen av kommunal bevilling til skjenking av alkoholholdig drikk, samt salg av alkoholholdig drikk.

7.1. Kontrollmyndighetens funksjon

Kommunens kontroll med salgs- og skjenkebevillinger er av avgjørende betydning for en god alkoholpolitikk. God kontroll med utøvelsen av bevillingen vil være et effektivt virkemiddel i bekjempelsen av problematikk rundt bruk av alkohol, slik som brudd på aldersbestemmelser, overskjenking, ivaretagelse av salgs- og skjenketider osv. Kommunen skal føre tilsyn med at bevillingshavere følger alkoholoven, vilkårene for bevillingen og kommunens retningslinjer ellers. Kontrollene skal danne grunnlag for nødvendige sanksjoner, f.eks. advarsler og inndragning der loven, vilkår eller forskrifter brytes. Følgende forhold står sentralt ved utøvelsen av kontrollen i kommunen:

- brudd på aldersbestemmelsene
- kontroll av salgs- og skjenketider
- salg og skjenking til åpenbart berusede personer
- veilede bevillingshavere innen alkoholovens bestemmelser og evt. lokale forskrifter
- kontrollere bevillingshaveres internkontrollsystem.

7.2. Kvæfjord kommunes kontrollvirksomhet

Kommunen skal ha en kontrollordning som ivaretar lovens krav om utøvelse av kontroller. Det innbefatter blant annet at kontrollører fra 1. januar 2016 skal ha gjennomført obligatorisk kunnskapsprøve, jf. alkoholforskriftens § 9-3. Ved gjennomføring av kontroll på *skjenkesteder* skal det, etter endring i alkoholforskriftens § 9-5 første ledd, være minst to kontrollører.

Kontrollordningen prioriteres i Kvæfjord og alle salgs- og skjenkesteder blir nå kontrollert minimum tre ganger pr år. Resultatene av kontrollene administreres fra oppvekstsjefens kontor i Kvæfjord kommune, og ved avdekket avvik skal kontrollrapporten sendes til det respektive salgs- og skjenkested for kommentarer. Kontroll av salgs- og skjenkesteder utføres i Kvæfjord av ekstern kontrollør, for tiden Alkontroll AS (Tromsø), på oppdrag fra kommunen. Alkontroll AS sender elektroniske rapporter til kommunen etter hvert oppdrag via Styrsys rapporteringsprogram. I perioden 2020-2023 er det ikke funnet noen form for avvik ved salgs- og serveringsbedrifter i Kvæfjord gjennom kontrollordningen.

7.3. Retningslinjer for sanksjoner ved brudd på regelverket

Hensikten med sanksjoner på regelbrudd er å få bevillingshavere til å innrette skjenkevirksomheten etter alkoholloven. Manglende innlevering av omsetningsoppgaver eller innbetaling av gebyr er konkrete overtredelser som kommunedirektøren er delegert myndighet til å avgjøre. Ved andre overtredelser vil skjønnsutøvelse utgjøre et vesentlig element i saksbehandlingen, og sakene behandles derfor politisk. Forvaltningsloven skal følges og det vektlegges at det utøves skjønn og sunn fornuft, og at reaksjonene i enkelte tilfeller kan fravikes.

Forskrift om endringer i alkoholforskriftens bestemmelser om inndragning av salgs- og skjenkebevillinger av 1.januar 2016, innebærer normerte regler for kommunens inndragning av bevillinger i form av et prikktildelingsystem⁹. Her er hovedformålet at salgs- eller skjenkestedet skal kunne gis 1-2-4 eller 8 prikker, innenfor en treårsperiode, i forhold til overtredelsene kategorisert etter grad av alvorlighet. 12 prikker medfører inndragning av bevilling. Systemet er med på å redusere kommunalt alkoholpolitisk selvstyre og er derfor tatt inn i denne plan.

Alkohollovens § 1-8 omhandler inndragning av salgs- og skjenkebevillinger og lyder: *«Kommunestyret kan i bevillingsperioden inndra en bevilling for resten av bevillingsperioden, eller for en kortere tid dersom vilkårene i § 1-7b ikke lenger er oppfylt, eller dersom bevillingshaver ikke oppfyller sine forpliktelser etter denne loven eller bestemmelser gitt i medhold av denne. Det samme gjelder ved overtredelse av bestemmelser gitt i eller i medhold av annen lovgivning når bestemmelsene har sammenheng med denne lovs formål. Ved vurderingen av om bevillingen bør inndras, og for hvor lenge, kan det blant annet legges vekt på type overtredelse, overtredelsens grovhet, om bevillingshaveren kan klandres for overtredelsen og hva som er gjort for å rette opp forholdet. Det kan også legges vekt på tidligere praktisering av bevillingen. En bevilling kan også inndras dersom det skjer gjentatt narkotikaomsetning på skjenkestedet, eller dersom det ved skjenkestedet skjer gjentatt diskriminering av grunner som nevnt i straffeloven § 349a. En bevilling kan inndras dersom den ikke er benyttet i løpet av det siste året. Departementet gir forskrifter om avgrensning og utfylling av inndragningsadgangen etter dette ledd..».*

Det er viktig at eventuelle sanksjoner blir iverksatt så snart som mulig etter at regelbrudd har funnet sted. Før bevilling inndras, skal det være gitt skriftlig orientering til bevillingshaver. Også ved mindre alvorlige overtredelser, der reaksjon vil medføre advarsel, skal bevillingshaver være skriftlig informert om at advarsel vil bli vurdert. Ved eventuelle gjentatte overtredelser og ved søknad om fornyelse av bevilling, skal oversikt over gitte advarsler følge saksdokumentene.

7.3.1. Spesielt alvorlig brudd

Forskriftene til alkoholloven skiller mellom alvorlige og mindre alvorlige brudd på regelverket:

- salg eller skjenking til mindreårige
- salg eller skjenking til åpenbart overstadig berusede personer
- salg eller skjenking fra illegale kilder, samt brudd på krav til vandel som er angitt i alkoholloven, jf. § 1-7 b
- narkotikaomsetning på skjenkestedet

7.3.2. Alvorlig brudd

- salg eller skjenking utført av mindreårige
- brudd på salgs- og skjenketider

⁹ Prop. 58 L (2014-2015) Endringer i alkoholloven (normerte regler for inndragning av bevilling)
<https://www.regjeringen.no/no/dokumenter/prop.-58-l-2014-2015/id2395791/> (13.2.2015)

- manglende innbetaling av omsetningsgebyr etter gjentatte purringer
- omsetning i andre lokaler enn de bevillingen er gitt for
- salg og skjenking i de samme lokalene
- manglende internkontroll jf. forskriftens kap. 8

7.3.3. Mindre alvorlig brudd

- ikke overholdelse av legitimasjonsplikten
- manglende sperre i kassen etter salgstidens utløp
- informasjon om aldersgrense ved utsalgsstedene
- plassering av alkoholholdig drikk sammen med alkoholfrie/alkoholsvake alternativer
- tilgang til skjenkestedet for synlig berusede personer
- skjenking til gjester ved bord med synlig berusede personer til stede
- nyte medbrakt alkoholholdig drikk
- tatt med alkoholholdig drikk på vei ut fra skjenkestedet
- manglende alkoholfrie alternativer

Denne listen er kun rettleidende, da også andre brudd som kan føre til sanksjoner.

7.4. Reaksjoner ved brudd (prikkbelastning)

Eksempler på overtredelser som fører til tildeling av prikker, se utfyllende liste i alkoholforskriftens § 10-3:

Antall prikker	Overtredelse
8	<ul style="list-style-type: none"> Salg og skjenking til mindreårige Brudd på bistandsplikten Brudd på kravet om forsvarlig drift Hindring av kontroll
4	<ul style="list-style-type: none"> Salg og skjenking til åpenbart påvirket person Brudd på tidsbestemmelsene Skjenking av alkoholholdig drikk over 22 volumprosent til person mellom 18 og 20 år Brudd på alderskrav for den som selger eller skjenker alkoholholdig drikk
2	<ul style="list-style-type: none"> Åpenbart påvirket person i lokalet Mangler ved internkontrollsystemet Konsum av medbrakt alkohol Gjester tar med alkohol ut Manglende levering av omsetningsoppgave og betaling av gebyr Brudd på regler om styrer og stedfortreder Brudd på reklameforbudet
1	<ul style="list-style-type: none"> Diverse mindre brudd som: Brudd på reglene om alkoholfrie alternativer Brudd på reglene om plassering av alkoholholdig drikk på salgsstedet Brudd på reglene om skjenkemengde for brennevin Brudd på vilkår i bevillingsvedtaket m.m.

Det er ikke foreslått å innta vandelskrav etter alkohollovens § 1-7b i det foreslåtte prikktildelingsystemet. I tilfeller hvor vandelskravet ikke lenger er oppfylt, vil det ikke være riktig å inndra bevillingen for en kortere periode, da det er et lovkrav at vandelskravet skal

være oppfylt til enhver tid. Ved manglende innsendt oppgave over omsatt mengde alkohol eller manglende innbetaling av gebyr, kan bevillingen bli inndratt etter 2. gangs puring og inndragelsen gjelde inntil oppgaven er sendt inn og gebyr betalt.

Kombinasjon av spesielt alvorlige, alvorlige og mindre alvorlige brudd på reglene kan få virkning for reaksjonsmønsteret i form av lengre inndragningsperioder. Advarsler og brudd på reglene i tidligere bevillingsperioder kan også bli tillagt vekt ved vurdering av inndragning av bevilling. Kommunen kan etter forskriftens § 10-4 tildele færre prikker for en overtredelse enn det som følger av § 10-3 ved helt spesielle og svært formidlende omstendigheter.

7.5. Klageadgang

Kommunens enkeltvedtak etter alkoholovens § 1-8 og kap. 3, 4 og 7 kan påklages til Fylkesmannen. Klage på delegert vedtak behandles av overordnet organ.

Eventuell klage må sendes Kvæfjord kommune innen 3 uker fra vedtaket er mottatt.

Kommunen vurderer saken på nytt i lys av klagers kommentarer. Dersom kommunen opprettholder sitt vedtak sendes saken til Fylkesmannen for endelig behandling.

Fylkesmannen kan prøve om vedtaket er innholdsmessig lovlig, er truffet av rette organ og om det er blitt til på lovlig måte. Kommunen har stort selvstyre i alkoholsaker og fylkesmannen kan ikke overprøve kommunens frie skjønn.

8. Gebyrer og satser

Kvæfjord kommune innkrever gebyr i medhold av satsene i alkoholoven og forskriftene for innkreving av slikt gebyr, herunder gebyr for ambulerende bevillinger og for skjenking ved enkeltanledning. Det vises her til lovens § 7-1 og forskrift §§ 6-1, 6-2 og 6-3. Gebyret skal blant annet nyttes til å finansiere kontroller.

Lovens § 7-1 sier: *«For bevilling til salg av alkoholholdig drikk med høyst 4,7 volumprosent alkohol og til skjenking av alkoholholdig drikk skal det betales et årlig bevillingsgebyr som beregnes i forhold til forventet omsatt mengde alkoholholdig drikk.»*

Forskrift om omsetning av alkoholholdig drikk mv. § 6-1 sier: *«Bevillingsgebyr på kommunal salgsbevilling for alkoholholdig drikk i gruppe 1 og kommunal og statlig bevilling for skjenking av alkoholholdig drikk fastsettes for ett kalenderår om gangen for hver enkelt bevilling på grunnlag av forventet omsatt mengde alkoholholdig drikk.»*

Satser for bevillingsgebyr for alkoholbevilling er fra 1.1.2024 for salg:

Kr. 0,24 pr. vareliter for alkoholholdig drikk i gruppe 1.

Kr. 0,69 pr. vareliter for alkoholholdig drikk i gruppe 2.

Og for skjenking:

Kr. 0,57 pr. vareliter for alkoholholdig drikk i gruppe 1.

Kr. 1,49 pr. vareliter for alkoholholdig drikk i gruppe 2.

Kr. 4,92 pr. vareliter for alkoholholdig drikk i gruppe 3.

Bevillingsgebyret utgjør pr. år minimum kr 1960,- for salg og kr 6100,- for skjenking.

Bevillingsmyndigheten kan likevel i særlige tilfeller bestemme at gebyret skal settes lavere.

Kvæfjord kommune har tidligere bestemt at når omsetningen er bagatellmessig og skjenkestedet bare har åpent deler av året, skal det svares halvt minimumsgebyr.

For bevilling som gjelder skjenking ved en bestemt anledning og ambulerende bevilling, kan departementet bestemme en særskilt gebyrsats for hvert kalenderår. Bevillingsmyndigheten fastsetter gebyret og Kvæfjord kommune har for 2024 satt gebyret til kr. 440,- pr arrangement. Gebyret tilfaller kommunen.

Bevillingsmyndigheten fastsetter frister for bevillingshavers innsendelse av oppgave over omsatt mengde alkoholholdig drikk og innbetaling av gebyr. Kvæfjord kommune mottar omsetningsrapporter på nyåret og fakturerer så salgs- og skjenkebedriftene etter omsatt mengde alkoholholdig drikk året før.

9. Orientering om tilsynsavgift ved salg av tobakk med videre

Kvæfjord kommunestyre vedtok i K-sak 13/19 med hjemmel i tobakkskadeloven § 10 og innføre tilsynsavgift ved salg av tobakk med videre, fra og med 2019.

Avgiftens størrelse er for 2024 satt til kr. 5120,- pr utsalgssted pr. år. Ved midlertidige salgssteder (inntil tretti dager) er tobakktilsynsavgift redusert til kr. 1370.

Bestemmelsen om tilsynsavgift er en kan-bestemmelse, hvor kommunestyret har anledning til å fastsette lavere tilsynsavgift dersom kommunen finner dette dekkende.

Tilsynsordningen blir i praksis blitt fulgt opp av Alkontroll AS hvor disse ved salgs- og serveringskontroll som gjelder alkohol, også har implementert kontroll av at Tobakkskadeloven og tobakksalgsregisterets regler er blitt fulgt av det enkelte utsalgssted. Utsalgsstedet skal ha minst tre kontroller pr år.

I Kvæfjord kommune er det kun butikker som selger tobakk og disse er pr 1.1.2024

- Joker, Borkenes
- Coop Extra, Borkenes

Det var ikke gjort funn av avvik i perioden 2020-2023, ved kontroller utført på overnevnte salgssteder.

For 2022 betalte hver av disse utsalgsstedene kr. 4500,- i tobakktilsynsavgift og Kvæfjord kommune foresto innkreving av beløpene i forbindelse med innkreving av årlig omsetningsavgift for salg eller servering av alkohol. Hensyn til enkel innkreving tilsier at kommunen bør ilegge flat avgift og ikke differensiere mellom ulike salgssteder avhengig av størrelse. Lovverket legger ikke opp til tilsynsavgift på omsetning, størrelse på salgssted eller annen form for differensiering. Og det legges opp til at Kvæfjord kommune legger seg på flat avgift vedrørende tobakktilsynsavgift også i de neste fire årene. Størrelsen på beløp i avgift bør i det videre knyttes til at gebyrfastsettelsen reguleres etter «høyeste beløp slik loven tillater», slik Kvæfjord kommune følger gebyrer for omsetningsavgift alkohol, samt ved behandling av søknader om skjenkebevillinger enkeltanledninger.